

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca 47-ik szám, hová a lap szerkesztéséhez
illető közlemények czimzendők.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DÍJA.

Egész évre 16 frt. v. 32 korona. Negyed évre 4 frt. v. 8 korona.
Félévre 8 frt. v. 16 korona. 1 hóra 1 frt 50 kr. v. 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Telefon szám: 9.

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP.

Telefon szám: 9.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

HIRDETESI DÍJAK:

Egy négyszög centiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reklam sora 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.

Nyitottéri cikkek:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

A militarizmus.

Budapest, febr. 7.

A mit mondani akarok, azt nem a képviselőház katonai vitája juttatja eszembe, hanem a mindennapi élet. A Ház bátran vitatkozhatik a fölött, hogy mennyi fejérnyre szükséges a legény- és mennyi protein a huszárló tápláláshoz; műszaki csapatokról is beszélhet a honvédség számára és elavult büntető eljárásról a katonánál, mely egyetlen és ostoba és főleg alkotmányellenes. A vitatkozók e jóindulatának kevés összefüggése van az élettel. Az élet nagy problémája maga a katonaság: nem a minősége, felszerelése, szervezete: hanem annak a létezése.

Mire való az, hogy a polgárság legmunkabíróbb része fegyvert viseljen szerszám helyett?

Okos feleletet kérek. A betanult szajkó-lármát én is hallottam. Védőképesség, nagyhatalmi állás, más államok példája. De magyarázatot szeretnék hallani. Az államférfiül fog fenhéjázó mosoly nekem nem imponál. Hogy inaktikus álmadozók közé soroznak, az nem riaszt vissza. Elvégre is: kinek van szüksége az állandó hadseregek olyan méreteire, a milyenek ma a kontinensen fenntartatnak?

Körös-körül hatalmas világrészek zudítják a kis Európa fejére termelésüket. Azan a ponton vagyunk, hogy az áruk előállítás értéke maholnap meghaladja azoknak piaci értékét. Ez az állapot a kontinens gazdasági esődjét jelenti, melyet csak a hitelhalozat mesterséges fikciója képes máról-holnapra előadni. Mihelyt a hálózatnak fonalai elszakadnak, bekövetkezik a mindenható összeomlás.

A nagy világrészek életveszélyes versenye csak úgy birható meg, ha Európában minden gazdasági erő produktív alkalmazást nyer. A munka fokozása a vagyon fokozódását jelenti. A vagyon növekvése ellenállási képességet jelent a versenyben. De a militarizmus lehetetlenné teszi ezt a célt. Az a nagy munkaerő, mely egy hadsereg izmaiban rejlik, heverő tőke; az a nagy összeg pénz, mely egy hadsereg fenntartására fordítatik, elfecsérelt tőke.

Az emberi társulás kezdetleges formációjában arról volt szó, hogy kiaz erősebb. A civilizáció mai érett állapotában arról volt szó, hogy kiaz okosabb. Az állami feladatnak ezen mér-

hetetlen átváltozását a kontinens vezérei nem akarják felismerni. A harci állapotból nem akarnak a békeállapotába átmenni. Katonailag szervezik az államokat, a helyett, hogy gazdaságilag szerveznék. Alapigazságuk nem az építés, hanem a rombolás; nem a munka, hanem a verekedés. A kontinens állámfentartó szelleme még ma sem a kereszténység, hanem a barbarizmus. Ez nem a civilizált emberiség munkálkodó és fejlődő képe, hanem a fenevadak morgása, mikor egymást szétmarchangolni készülnek.

Miért? Kiknek az akarataiból?

A népek meg tudják egymást érteni. Miért nem értik meg egymást a népfőnökök is? Mindenki fél a háborútól, mert azt mindenki az emberiség legnagyobb átkának tekinti. Senki sem tartja szükségesnek, senki sem óhajtja, senki sem talál benne örömet. Miért készülődik hát mégis minden ország a háborúra? Hiszen a haláltól is fél és irítozik minden ember, de azért nem koporsó-gyalulással, nem szemfődel-varrással, nem sirással tölti az időt az emberiség.

A kontinens országainak mélységeiből egy irítozatos rém üti föl mind egyre a fejét. Ezt a rémet nem a képzelődés szüli, hanem az éhségnek, a tudatlanságnak, a nyomornak szörnyű valósága. Ezt a rémet egyik helyen nihilizmusnak, másik helyen anarkizmusnak nevezik.

Ez a szörnyeteg mindent fenyeget, a mi van. Az emberi haladásnak egyetlen vívmánya sincsen miatta bátorságban. Hadüzenet sulya alatt áll miatta a vallás, a trón, a haza, a törvény, a vagyon. Céljában erőszakos, eszközeiben kiméletlen. Sötétségből küzd azok ellen, kik a világosságban élnek.

Ezt a szörnyű ellenséget a militarizmus nem tudja levern, sőt létezésénél fogva istápolja. Miért? Azon heverő tőke miatt, mely felosztásra nem kerül; azon elfecsérelt munkaerő miatt, mely az általános produkcióban nem vesz részt; az általános elszegénnyítésnek ama rendszere miatt, melyet a militarizmus maga után von; az általános eldurvulásnak azon szelleme miatt, mely a militarizmussal együtt jár.

Nem a keretekre szólok, hanem a tartalomról. Tudom, hogy Angliában, Indiában, Ausztráliában, Amerikában is van katonai keret. Erre szükség van,

mert szükség lehet rá. Öröletes balgaságnak csak azt tartom, hogy az európai államok életcélt keresnek a katonai szervezkedésben. Az emberiség megdöbbentő hanyatlását abban látom, hogy az állami társulásnak a militarizmus immár nem védőszerve, hanem terhes igája.

A hadsereg intézménye többé már nem eszköz az állami feladatok teljesítésére, hanem olyan végcél, melynek minden egyéb, még maga az állam is alá van rendelve. A tanügynek, az igazságszolgáltatásnak, az igazgatásnak, a kereskedelemnek, az iparnak, a mezőgazdaságnak nagy érdekei éppen olyan harmadrendű kérdések a militarizmus szempontjából, mint a haza, az alkotmány a nemzeti szellem és a történelmileg igazolt aspirációk erkölcsi értéke.

Az európai ember kereseténék negyedrészét a militarizmus eszi meg. Milliő embernek nincsen hajléka a kasszányák, miatt; milliőknak nincsen iskolája a fegyvertárak miatt; milliők éheznek munka közben a miatt, hogy a katonák százazezer munkátlanul éljenek henyeségben.

Ujból kérdezem: miért? Kinek az akaratából?

A militarizmus nyomasztó terheit a népek viselik, nem a népfőnökök. Ehhez a barbár intézményhez a nép adja az emberanyagot és a pénzanyagot. Minő balgaság! Engedi, hogy megcsapólják vagyonai forrásait és véreireit. Miért? Azért, mert a főnökei azt hiszik, hogy uralkodásuk biztosítóka a népek életerőinek elsorvasztásában áll,

BARTHA MIKLÓS.

Politikai hírek.

Az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt szerdán este Justh Gyula elnöke alatt értekezletet tartott, melynek napirendjét az igazságügyminiszterium jövő évi költségvetése képezte. Egyben hangoztatták a hitbizományok kérdésének a kor szellemének megfelelő szabályozását és a tárgyhaz határozati javaslatban is megállapodtak, melyben a kormány felhívandó lesz, hogy mindezen kérdésekre vonatkozólag záros határidő alatt az illető törvényjavaslatokat a képviselőház elé terjessze be. E határozati javaslatot Kemény Pál fogja beterjeszteni. Ezután tárgyalták a költségvetési előirányzatot, melyet Molnár József ismertvén, Kun Miklós, Pap Elek, Ve-

res József és Bartha Miklós felszólalásai után még a részletes tárgyalás alapjául sem fogadott el a párt és a párt álláspontjának kifejtésével Molnár József képviselőt bízta meg.

Az adó-bevételek. A „B. T.” jelenti: Az állami bevételek, különösen a közvetett adókból eredő bevételek a legutóbbi hetekben oly annyira kedvező eredményeket tünnetnek fel, hogy a pénzügyminiszter — amint halljuk — költségvetése fedezeti tételeinek tárgyalásakor a képviselőház előtt a különböző fogyasztási adók czimei alatt bevételeinek 700—8000,000 frttal való felemelését fogja javasolni. Az egyes tárczák költségvetési kiadási tételei némelyikének már eddig is elhatározott és netán még elhatározandó felemelése ezáltal bőven fedeztetik és az 1895. állami költségvetés mérlege minden esetre felesleggel fog bezáródni.

Minisztertanács volt, mint értesülünk, szerdán délután a kormányelnökségi palotában. A minisztertanács több személyi — nevezetesen bírói állások betöltésére vonatkozó — ügyet intézett el smint halljuk, a milleniummal kapcsolatos némely kérdésekkel is foglalkozott.

A t. Ház.

Budapest, febr. 7.

A képviselőház mai ülésén a honvédelmi tárcza költségvetését a hozzártartozó jelentésekkel együtt nem egészen két ülésben elintézték, s ma már oly csekély számban jelennek meg a képviselői urak, hogy Herman Ottó a jegyzőkönyv hitelesítését sem akarta megengedni, hanem előbb konstatáltatni kívánta, hogy vannak-e százan?

Szilágyi Dezső elnök felvilágosítván Herman Ottót, hogy a jegyzőkönyv hitelesítéséhez csak negyven képviselő jelenléte szükséges, megtörténhetett az elnöki előterjesztések, melyek során az elnök bemutatja az első uj miniszteri mandátumot: a Dániel Ernő pancsovai megbízó levelét.

A zárszámadási bizottság jelentésének bemutatása után folytatták volna a honvédelmi budget tárgyalását, de Herman Ottó ujjalag kérte az elnököt, hogy számláltassa össze a képviselőket.

A jegyzők jóakaró számítása 105 képviselő jelenlétét konstatálta.

Elsősorban Horánszky Nándor mutatott reá a rendelkezés törvénytelenségeiro, s erőlysen utasította vissza a kért hitel megszavazását.

Erre Fejérváry miniszter jelentkezett szólásra.

A honvédelmi miniszter fejtegetéseiben a 600,000 frt törvényes alapját akarja bizonyítani, kimagyarázza a jelentés késedelme-

nek okát, arra nézve pedig, hogy az ujonczkontingens szaporodásáról avagy kisebbedéséről miért nem tett a Háznak jelentést, a következő, nem éppen alkotmányos nyilatkozatot tette:

— Engem a Ház határozata köt és ha a Ház egy határozatot fog hozni — és én azt elfogadom, akkor fogom is teljesíteni.

— Ez a Bánffy-kormány alkotmánytana! — zudul fel Polónyi Géza, az ellenzék pedig, inkább kacagott, mint bosszankodott a fura miniszteri felfogáson.

Ugron Gábor hatásos beszédét azon kezdte, hogy a hadseregben divó szokásnak és gazdálkodásnak következménye az, hogy mi vagyunk Európa kinezerjei.

Nemcsak az ellenzék, hanem az egész Ház kacagott Ugron felfedezésén, mely a minisztert láthatólag kellemetlenül érintette.

Ugron Gábor beszéde folyamán kimutatta, — a véderőtörvény 15, 18 és 42. §-ra hivatkozva, hogy a miniszter eljárása törvénytelen és ennek folytán nem hajlandó ezt a törvényszegést 600,000 forinttal honorálni; különösen elítélte a miniszter azon kijelentését, hogy az eddigi ujonczozásoknál az orvosok nagyon furesán jártak el, a miből nagyon helyesen arra a következtetésre jutott, hogy gyengébb testalkatu hadköteleseket is besoroztak katonának. Ugron Gábor beszédét az egész ellenzék megeléjendezte.

Hoitsy Pál kért ezután szót, hogy tiltakozzék a Fejérváry báró által hangoztatott nem éppen parlamentáris felfogás ellen, mire Tóth Ernő jelentette ki, hogy a honvédelmi miniszter még a véderő bizottságnak sem küldötte meg jelentését.

Az elnök a vitát berekesztette. Fejérváry Géza báró szükségét látta annak, hogy Ugron szavaira reflektáljon. Tárgyilagos válasz helyett azonban személyeskedett a miniszter ur, ámde Ugron Gábor, a ki, mint maga mondta, csak kaplárságig vitte a hadseregben, fényesen visszaverte a generális támadását.

A 600,000 forintot a többség megszavazta.

Ezzel azonban nem volt vége az ügynek, mert Horánszky Nándor a következő tételel egy oly értelmű határozati javaslatot nyújtott be, mely hivatlat lett volna elejét venni a maihoz hasonló törvénytelenségeknek.

A nemzeti párt elnöke és a honvédelmi miniszter közt egész dialógus fejlődött ki, melyben mindegyik a saját álláspontjának helyességét vitatta.

Horánszky Nándor határozati javaslata mellett szót emeltek Ugron Gábor, Madarász József és Apponyi Albert gróf, a ki az új kormány bemutatkozása óta először jelent meg a képviselőházban.

AZ „ELLENZÉK“ TÁRCZÁJA.

1895. Február 8.

Oláhosodik-e a székelyföld?

Négyen ültünk a napokban egy pompás kávéházban egyik kerek márványasztal mellett. Szűcsölgettük a fekete levest, a mi még árnyéka sem lehet a török kávénak, mit nálunk csak hírből ösmer az, a ki török földön nem fordult meg.

Négy magyar képes lenne a mostani izgalmas időben csendesen hallgatni a kávé mellett, mint azt a törökök cselekszik? Nem képes és abban már ne is késségek a török atyafiakat. Mi sem követtük.

Csakhamar megis szólalt egyik sangvinikusz ifjabb társunk.

„Dicső dolog!“ Hallják csak az urak! Székelyföldi görög keleti és görög kath. papokkal ösmerkedtem meg. Istenemre ugy beszélnek azok magyarul, hogy még a volt székely huszárok utódai sem beszélhetnek külföldben. Aztán milyen hazafias érzelműek! — Csak hallani kell őket a bizonyosok lehetünk hogy egy-két nemzedék után hire sem lesz a székelyföldön az oláhoknak, mert teljesen elmagyarosították őket az ilyen hazafias papok!“

Összenéztünk, mintha azt akartuk volna megtudni, ha vajjon jól hallottuk-e a mi optimista barátunk lelkes beszédét.

Jól hallottuk, óhajtottuk is volna, hogy ugy lenne, a mint ő hiszi, hogy olyanok len-

nének azok a papok, a mint ő nekünk előadta.

Aztán megszólalt egy másik barátunk. „Eltévedtem egyszer Csikban. Csak késő este érkeztem egy faluba és a rom. kath. pap után kérdezősködtem. Nincsen itt uram semmiféle pap, felelte az atyafi. Hát községi bíró van-e? Az már van. Vezessen engem hozzá, nála fogok szállást kérni erre az éjszakára.“

Elvezette, a bíró székely vendégszeretettel fogadta. Pessimista barátunk kikérdezte apróra a bíró, hogy melyik felekezethez tartoznak a falusiak, hogyan van az, hogy nincs a községben egyetlen egy templom is? „Mi kérem alásón, felel a bíró, itt rom. katolikusok és gör. katolikusok vagyunk.“

Az egyik felekezet ép annyiból áll, mint a másik; de temploma egyiknek sincsen, más községekből látogatnak ide a papok. Ha a rom. kath. püspök ide templomot és iskolát építtetne, a gör. katolikusok is mind hozánk csatlakoznának és lenne akkor itt egy erős magyar kath. egyház. A mi pessimista barátunk feltette magában, hogy irni fog a bíró az ügyben Gyulafehérvárra, a mit mi helyt hazaérkezett, meg is tett. „Azóta tíz év telt el — folytatá — a mult nyáron ismét abba a községbe kerültem és láttam benne egy csinos új görög katolikus templomot.“

Igy magyarosodnak a Székelyföldön az oláhok.

Ismét összenéztünk és vártuk, hogy szóljon már a harmadik, s aztán pedig a negyedik.

Meg is szólalt a harmadik. „Uraim, ba-

rátim így kezdé — tudják-e önök, hogy hol nevelik a székelyföldi gör. katolikusok és gör. keleti hívek számára a papokat? és tudják-e, hogy kikből nevelik?“

A gör. kath. székelyek számára Balázsfalván, a görög-keletiek számára N.-Szebenben és nevelik székelyföldi fiukból, a kik mindőn Balázsfalvára és Nagy-Szebenbe vitetnek, még nem is tudnak oláhlul, ott tanítják meg őket, ott verik fejükbe, hogy ők tulajdonképpen nem magyarok nem székelyek, hanem oláhok, mert ők gör. katolikusok és illetőleg gör. keletiek, tehát oláhok. — Tudják-e önök azt, hogy épen ezek kerülnek aztán a Székelyföldre papoknak. Hát a gör. kath. és gör. kel. tanítókat kik képezik? Azokat a balázsfalvi és szebeni képezdekekben. Ezekkel is megértetik, hogy ők nem székely-magyarok, hanem oláhok ép azon okon, mint a papok. Hát tudják-e aztán, hogy minő nyelven prédikálnak azok a papok a Székelyföldön híveiknek, a kik oláhlul nem is tudnak, tudják-e minő nyelven tanítják azok a tanítók az iskolában a gyermekeket, a kik a szülei házárl híret sem hallották az oláh nyelvről?

Ne ámitsuk magunkat egy két magyaroskodó oláhpap viselkedésével. Én szentül megvagyok győződve, hogy az a bálvány székelység a templomok és iskolák által napról-napra évről-évre szemünk láttára oláhosodik a felekezetek autonómiájának köpenye alatt s ennek csak is a jó állami iskolák vehetnek gátat. Minél tovább halasztja a kormány az állami iskolák felállítását, annál inkább erősödik az oláhság s annál keményebb lesz majd az ellenállás.“

Ismét összenéztünk, s angirnikusz társunk puhulni kezdett, mert belátta, hogy a másik két beszélőnek igaza van.

Most már vártuk a negyedik társ megszólalását. Hát szólj már te is, mondtuk neki, halljuk a te véleményedet is! Mit szólnak? Azt mondom én is, hogy a székelyföldön folyik az aknamunka s ha valaha Oláhországgal összenéztünk, nemcsak Brassó—Fogarasz Szeben és Hunyad megyében, hanem a székelyföldön is támogatást találand Oláhország, ha mi fel nem ébredtünk . . .

Tudjátok-e, hogy Oláhországban a tulzők már is a japáni sereghez hasonlítják az oláh hadsereget, a mely képes lesz legyőzni a magyar Chinát? Tudjátok-e honnan e nagy-zási bóbort? Onnan mert a magyar oláhokra számítanak, de ne politizáljunk, hanem figyeljünk és menjen mindenki s lásson az ő dolga után. A többit majd elvégzi az új magyar miniszterium.

Klára.

— Angol regény. —

A DÓRA szerzőjétől.

Az „Ellenzék“ számára fordította: AMICA.

VII.

(Folytatás.)

(17)

Stelling annyira gyűlöletes lett előtte, hogy örült bármíni változásón, mi lelket a saját bánata felett való töprengéstől elvonta. Tehát Alan Londonba ment, míg barátját az oly szükséges nyugalmat élvezni Stellingbe sietett, és úgy találta, hogy a Londonban reá várakozó sok és kemény munka

mellett nem sok ideje volt a gondolkozásra és bankodásra.

Hepburn urnak a munka köre főleg a szegények között volt. Több jótékony intézetnek volt az orvosa, s a következő néhány hét alatt Alan többet látott az élet árnyoldalából, a szegénység, nyomor és szenvedésből — mint egész életében az előtt. És ez a kemény munka, s környezetének teljes megváltozása, kimondhatatlan jó hatással volt reá. Kivette emmagából; megmutatta neki, hogy nemcsak ő az egyedüli ember a ki másoknak a bűneiért szenvedett és még mindig szenved.

És a mint házról házra járt, mindenik nyomorultabbnak és szegényebbnak látszott mint a melyiket elhagyott, — s szegényebb és szerencsétlen embertársai iránt megtanult olyan rokonszenvet és szármalat érezni, mit későbbben soha sem felejtett el, és a mi későbbi életére hatalmas befolyást birt.

De reménye nem teljestült, mert Klára-ról még mindig nem hallott hírt.

VIII.

— Liza, meg tudod-e nekem mondani, hogy miképpen szerezzek pénzt?

A beszélő Klára volt, de egy sokkal halványabb, komolyabb és magosabb Klára, mint az a leányka volt, a ki a Manor házában anynyi bájjal és méltósággal uralkodott, s a mint beszélt, szomorú mosolylyal nézett fel társára — egy kopottos fekete ruhába öltözött gyengének látszó sáppadt leánykára.

Lizi egy kalapot diszített fel valami olesó csipkével és virágokkal. S e kérdésre egy kissé megrettenve nézett fel.

— Miképpen szerezzem pénzt Klára kisaszonny? — Én azt gondoltam —

— Azt gondoltam, hogy készletem kimeríthetetlen. Csalódtál édes Liza! — Nézd

Husz képviselő kérelmére a határozati javaslat felett Szilágyi Dezső elrendelte a névszerinti szavazást. A szavazás O betűnél kezdődött.

— Oh, oh! — zugott az ellenzéken mindenfelől.

És volt is ok erre a felkiáltásokra, mert valóban sajnálatos dolog az és eléggé el nem ítélt, hogy néhány ellenzéki képviselő, a kik pedig radikális elveikkel dicsekszenek, bár jelen volt a Házban, tartózkodott a szavazástól.

A többség a tételt elfogadta.

Holnap az igazságügyi tárca költségvetését tárgyalják.

Ugron Gábor beszéde.

A képviselőház tegnapi ülésén az ujoncz megajánlási javaslata tárgyalása során Ugron Gábor a következő beszédet mondta:

T. Ház: A miniszter ur a rendes törvényben meghatározott ujonczokon túl 52 százalékkal több ujoncznak nem a zászló, hanem a szolgáltatba való beállítás céljából kér 600.000 frtot.

Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter: Kiképeztetésre.

Ugron Gábor: A szolgáltatba való beállítás, az kiképeztetés; csak engedje meg a miniszter ur, hogy ne a hivatalos kifejezéseket legyek kénytelen használni, hanem a törvényes kifejezéseket. Én a reglement alatt nem állván, nekem nem rendelheti meg, hogy micsoda kifejezéseket használjak. (Helyeslés és derűtlenség a szélsőbaloldalon. Zaj a jobboldalon.)

Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter: Mikor az alatt állott, akkor sem tudta.

Ugron Gábor: Mikor a reglement alatt állottam, a mekkora rangot elértem t. i. a káplári rangot, annak megfelelően tudtam. Ha a t. tábornokok szintén kötelességüket tudták volna, nem lennének mi Európának kinézerjei, kiket mindig megverték. (Élénk derűtlenség és tetszés a bal- és szélsőbaloldalon. Zaj jobbfelől.) Midőn én a hadseregben a káplári rangot elnyertem, tehetségeimen túl nem vállalkoztam; nagyon jó volna, ha a miniszter ur hasonló bizonyítványt tudna magáról kiállítani. (Helyeslés a szélsőbaloldalon. Zaj a jobboldalon.)

Fejérváry Géza b. honvédelmi miniszter: Azt másnak az ítéletére bízom.

Ugron Gábor: A kérdés az, hogy a 7000 néhány száz ujoncz a 12,000 néhány száz ujonczhoz hozzácsatoltassék-e a folyó évi kiképeztetés. Nem az a kérdés, mint a t. miniszter ur mondotta, hogy mi van a véderő törvényben. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) A véderő törvény az ujonczokról következőkép rendelkezik: először a törvényhozás által megszavazott ujonczok állítatnak ki úgy a közös hadsereg, mint a honvédség részére. A 15. § értelmében azon ujonczok, kik a közös hadsereg kontingensén felül soroztatnak be és találtnak a katonai szolgálatra képesítettnek, a honvédséghez tételnek át és ha a honvédségi állomány is kitélt és fölöslegesek maradnak, azok a 15. és 18. § értelmében a póttartalékba tételnek át.

Én elhiszem, hogy lehet a fejet ehhez rázni...

Fejérváry Géza báró: Hiszen nem is hallgatom. (Zaj.)

Ugron Gábor: Nem is hallgatja? (Zaj. Halljuk! Halljuk!)

Ma nem ez az eljárás, bocssáson meg a t. államtitkár ur, akkor nem tudja a törvényeket és törvénytelenül járnak el.

Gromon Dezső: Nem tanulok Ugron Gábortól! (Zaj. Halljuk!)

— s pénzes tárcáját a zsebéből kivéve megmutatta Lizának, hogy csak egy arany van benne — ez a nyár utolsó rózsája, s midőn ez is elvirít és elhullatja leveleit, akkor oly szegény leszek mint a közmondásos templom egere!

Klára mosolyt erőltetett ajkaira amint beszélt, de az nagyon keserves kísérlet volt, s ajkai fájdalmasan remegtek. Liza csudálkozva nézett rá.

Klára kisasszony, nekem fogalmam sem volt erről! — mondá. És, csak tegnap oh édes istenem! csak tegnap történt, hogy a szegény Blake Nelli részére öt forintot adott át nekem! Nem vettem volna el ha ezt tudtam volna.

— Miért ne vetted volna? — Még van egy aranyom — egy egész aranyom!

Fogadom, hogy ösmerőseid között, akár hány leány van, a ki gazdagnak tartaná magát, ha ennyi kész pénze volna! — mondá Klára vidámságot tetetve. És miért ne dolgozhatnék én is épen úgy, a hogy te, vagy Blanke Nelli, vagy a többi leányok dolgoznak? Tudom hogy beteg voltam és soha sem fogom elfelejteni, hogy te, édesem, milyen jó voltál hozzám, midőn szállásodba fogadtál, ápolnál és gondoskodnál rólam, az egész idő alatt egy kérdést sem intézve hozzám! — kiáltá Klára, míg szemeiben könnyek ragyogtak. De most erősnek érzem magamat s valami dologhoz kell látnom. Liza, mit ajánlasz, mihez kezdjek?

— Én bizony nem tudom Klára kisasszony. Tudom, hogy nem szeretne üzletben lenni, mint én és Nelli s egész nap a pudli mellett állani és soha sem ülni le, bármennyire fájna a dereka és a lábai — mondá Liza kesertien; és azonfelül, a főnökök gorombaságát és szidását elűrti, ha a vásárlók tetszését bajos eltálatni, vagy ha valamelyik vásárlás nélkül távozik a boltból — oh, ez nem Klára kisasszonynak való kereset volna!

Ugron Gábor: A 15. §. negyedik bekezdése a következőket mondja: (Olvassa.) „A közös hadsereg, kádítengerészet a honvéd ujonczjuttalékának teljes fedezése után fennmaradó ujonczok, mint fölös számmal besorozottak, póttartalékba osztandók be.

Gromon Dezső: A közűshadsereg és a honvédség után.

Ugron Gábor: Ezt magyaráztam én is. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Higgye meg, ha nem a felebbvalói érzet hatná át a t. államtitkár urat, a mit a miniszteriumban meg tehet, hanem figyelemmel volna az iránt, hogy az ember mit mond, akkor értette volna, hogy én azt mondtam, hogy ha a közös hadsereg ujonczjuttaléka kitélt, akkor a mi fölös szám, az megy a honvédséghez, a mint a törvény rendeli és a törvény azt mondja, hogy a honvédség juttalékának fedezése után a fölösleg pedig a póttartalékba osztandó be. Ugyanezt megerősíti a 18. §. is, és a 42. §. is.

Már most a póttartalékos szolgálati kötelezettségét a törvény szabja meg, s így arról van szó, hogy azon póttartalékosok, a kik a törvény értelmében a sorozásnál felesleges számmal, mint szolgálatképesek maradtak, a póttartalékosok kategóriájából kivételként, ne a póttartalékos szolgálatra, t. i. 8 heti szolgálat teljesítésére szoríttassanak, hanem hat hónapig legyenek a honvédségi zászló alatt.

A másik kérdés, a miről szó van és mi ismét a véderőtörvény 42. §-ába ütközik, a következő: A véderő törvény akkép rendelkezik, hogy az oly fölösleges számmal a póttartalékba besorozottak, hogy ha a honvédség a maga létszámát kiállítani nem tudja, a mely az ujonczozási törvényben meg van határozva, akkor ezen póttartalékosok igénybe vehetők. De azt is megmondja továbbá a 42. §, hogy miként történjék ezen hiány fedezése és mi módon viendők át az ujonczozásnál felmerülő hiány a következők estendőre.

Az 1893-iki ujonczjuttalék a felesleghől fedezhető, de az 1894-iki év ujoncz juttalék ből azt fedezni nem lehet. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.)

Mi értelme volna akkor az ujonczjuttalék évenkénti megajánlásának, hogy ha a t. miniszter ur nem a törvény értelmében, vagyis nem a legközelebbi évben venné igénybe a fölöslegesen kikért ujonczjuttalékok?

Engedje meg a t. Ház, de ha a miniszter ur nem tudott az ezeltől hat évvel fennállott törvény értelmében váltakozó számok mellett rendszeres organikus működést kifejteni, a mint azt saját maga állítja, akkor azt kérdezem, vajjon lehet-e helyes, organikus és kiképzési működést kifejteni, ha 52 százalékkal több embert akar kiképezni, elhelyezni és adminisztrálni ez évben?

De a dolog lényege abban fekszik, hogy a törvény 42. §-ban az áll, hogy a leszámlásnak meg kell történni augusztus 31-ig, de azt mondja, ez oly időszak, melyet be nem lehet tartanunk. (Zaj a jobboldalon.) A törvény értelmében kötelessége ezen időt betartani és ha a miniszter ezt nem is tudja be tartani, ezen csak úgy teheti túl magát, ha a törvényhozás hozzájárulását megnyeri. (Igaz! Ugy van! Zajos helyeslés a szélsőbalon.)

Azt kérdem továbbá, ha a miniszternek a papiron való leszámlolás azért, mert 52 százalékkal több ujonczról volt szó, nem sikerült a törvény által megszabott s a természetben négy hónapra terjedő időközben, vajjon a kiképzés kisebb dolog-e, mint a leszámlolás és ha nem bírtak leszámlálni az 52 százalékkal fölemelt juttalékról a törvényes időszakban, miként fognak birni a kiképzésnél és adminisztrációnál a felemelt ujonczjuttalékok? (Helyeslés a szélsőbalon.)

De vegyük a kérdést úgy, a mint van. (Halljuk! Halljuk!) Hiszen, t. Ház, nem lehet a véradósszolgálat teljesen önkényes dolog; nem lehet az, hogy minden szükség

nélkül valakire oly teher rovasse, melynek viselésére ő a törvény értelmében nem kötelezhető. (Igaz! Ugy van! a bal és szélsőbaloldalon.)

Miként lehet azt kívánni, hogy hétézer és néhány száz oly ember, a ki csak póttartalékos és a kinek rövidebb időre terjedő szolgálatot kellene teljesítenie, szülői köréből kivonassék és tartósabb időre terjedő szolgálatot teljesítsen? (Igaz! Ugy van! a szélsőbalon.)

Polgári viszonyait 7000 néhány száz embernek egyszerűen felforgatni azé-t, mert a miniszter urnak most kedve érkezett ugyanazon keretekben sokkal nagyobb mennyiségű ujonczot kiképeztetni akarni, mint eddig: nem is helyes. Ne hagyjuk magunkat félrevezettni. Az egész egy nagy szemfényvesztés.

A miniszter ur nekünk elbeszéli, hogy ő utasítást adott arra, hogy az orvosi vizsgálatnál az orvosok járjanak el szigoruanban, tehát lehetséges ez a feltevés is, hogy pl. az 1894. évben a sorozásnál az utasítás ment, hogy járjanak el kevésbé szigoruan, hogy nagyobb mennyiségű ujonczot lehessen besorozni. Már most én nem is tartom indokoltnak, nem is tartom másként érthetőnek, hogy mikép következhetett be az, hogy az 1894. évben egyszerre oly nagymennyiségű ujoncz vétetett be? Hiszen ha a t. miniszter ur nem kapja meg a kellő számú ujonczokat, akkor nem kell egyéb, csak, hogy a honvéderősségek adják azt az utasítást, hogy legyenek elnézők, a kisebb szolgálat teljesítésére alkalmas embereket is bevegjék. (Halljuk! Halljuk!) És ha a t. miniszter ur utasítást adhat a szigorubb, vagy kevésbé szigorú eljárásra nézve a besorozozott katonák felülvizsgálatánál, menyivel inkább megteheti azt a besorozandó ifjúsággal szemben!

Én, t. Ház, röviden összefoglalva a mondottakat, ezen 600.000 frtos tételt az átmeneti kiadásokban megszavazni hajlandó nem vagyok. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) Nem vagyok hajlandó először azért, mert az évi ujonczkivétel jogát a törvényhozásnak semmi módon feladni, azt megváltoztatni nem akarom; másodszor nem vagyok hajlandó megszavazni azért, mert az évi ujonczjuttaléknak évenkénti lehetőleg egyenlő mennyiségben való kiosztása, az egyes korosztályok között az igazságosság követelménye. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Nem vagyok hajlandó a tételt megszavazni azért sem, mert a véderő-törvény határozottan rendeli, hogy azok póttartalékba helyeztessenek, tehát más szolgálatra, a mikor a 12 ezer néhány száz fedeztetett, mint póttartalékos szolgálatra a törvény értelmében be nem hívhatók, mindaddig, míg a törvény meg nem változik; mert a törvény határozottan kimondja, hogy az ilyen hátralékok csak a legközelebbi évben hiányzó kontingens pótlására használhatók fel: későbbi években hiányzó kontingens pótlására pedig nem. Ha hibás valaki azért, mert a hátralékokról a törvényhozás nem volt informálva semmi esetre sem a törvényhozás tagjai a hibásak, mert a t. miniszter ur, mint a honvédelmi tárca vezetője, köteles a nemzetnek a szükséges felvilágosításokat megadni és ha a t. honvédelmi miniszter ur tárcájának tárgyalása vagy költségvetésének indokolása alkalmával szükségesnek tartotta volna, hogy a nemzetet az ő költségvetésének alapjáról az évenként kiképezendő ujonczjuttalék évi mennyiségéről az abban beálló feleslegről vagy hiányról informálja, legyen meggyőződve a t. miniszter ur, hogy a képviselőház arról tudomással bírt volna.

A t. honvédelmi miniszter urnak kötelességében áll, hogy a nemzetet annak az intézménynek fejlődéséről, haladásáról, mely vezetése alatt áll, folyton felvilágosítsa. Felvilágosítsa ne csak abban, a miben dicsékedni lehet és a miben pénzt lehet kérni és a felvilágosítás ne csak akkor jöjjön, mikor a

t. miniszter ur pénzt kér, mint jelenleg 600.000 frtot, hanem a felvilágosítás akkor is jöjjön, mikor mint pl. az új véderőtörvény által és az új ujonczozási eredménynek bevallása iránt a képviselőház ítéletet kell, hogy alkosson magának.

Kérem a t. képviselőházat, ha féltékeny a nemzet ujoncz megajánlási jogára — ezt a javaslatot és a 600.000 frtot ne szavazza meg. (Zajos éljenzés balról.)

Magyarország Gazdaközönségéhez.

Abban a nagy munkában, mely Széchenyi István szavára a Kárpátok bércei s az Adria között megindult, a melynek célja volt egy vagyonban, értelemben s munkaszertben gazdagabb, érzelmeiben nemesebb Magyarországot állítani az elhunyt nemzedékek helyére: a magyar gazdaosztály is kivette részét.

Vizjárta rónákat hódított meg a kultúrának, nemesbíté állatállományát, igyekezett elcsajátítani a művelt nyugat fogásait, hogy jobba tegye földének borát, fának gyümölcsét, földméséssé kezének munkáját. E törekvésekben nem csupán az anyagi haszon előnye, hanem az a tudat is lelkesíti, hogy a helyzet javítására törve hazafias munkát végez, olyat, melyért egykor emléket a nemzetnek ma még nem született milliói áldani fogják.

Mind e mellett a haladó idők a nemzetnek éppen ezen osztályát nehéz válságba sodorták. A gyapjú ára leszállt, hegyeink világhírű természet elpusztítá a filloxera, végül a hanyatló buzaárak százezrek, sőt milliók erőfeszítéseit tették meddővé. A paraszt kunyhóiban s a birtokosok kúriáiban a sötét gond a jövőért való aggodás töltött tanyát, megsemmisítve a nemzeti fejlődésnek egyik legelőkelőbb tényezőjét a gazdaosztály elégtűt nyugalmát.

És a jövő, melytől sokan oly sokat várnak, ha a dolognak szabad folyást engedünk, a jelek bizonyága szerint, még sötétebb lesz a jelenlét.

Az árak nem fognak javulni, a visszavonás, mely a föld urai s a birtoknélküliek ezrei közt kitört, önként meg nem szűnik. Jöhetnek ugyan évek, midőn a föld dusabban terem, de a kalászkok dusabb hozadéka nem lesz öröm a gazda szemében, míg az árak esése föltartóztatva nincs.

Annai küzd-lem után, melyet átélt, anynyi föladat mellett, melyek megoldása reá vár, a gyorsan haladó idők egy újnak fölkarolását követelik a magyar gazdaosztálytól, hogy megmentsen magát és így a nemzetet a jövő számára, saját magának munkája által.

Szervezedjék úgy, a mint még eddig nem tudott egy életerős organizmussá és az erre irányuló kitartó és szívós munkában megnyerje azt, a mi még belőle eddig hiányzott: az összetartás és a nagy célok szolgálatában elcsajátított fegyelmeltséget, mely a sikernek föltétele.

A első lépés, melyet ez irányban tettünk, nem várt eredménnyel jutalmazta erőfeszítéseinket. A független magyar gazdák pártja mult évi december 8-án tartott ülésén egyhangy és sokat ígérő lelkesedéssel mondotta ki, hogy Magyarország gazdái a bajok fölírása és az orvoslás módjának kijelölése végett ez év tavaszán tartásák meg a III-ik országos gazdakongresszust (egy országos gazdaggyűlést). Ez a kongresszus Budapesten május 19—23-ig fog megtartani s a szervező-bizottság abban a reményben van, hogy munkája bár nehéz, de eredménytelen nem leend.

A lelkiismeretes munka, az önzetlen törekvés azonban sikerre vezetni csak akkor fog, ha a kongresszus úgy tagjainak számát,

valamint ezek részvételét illetőleg is azon színvonalon fog állani, a melyen annak a szoban forgó kérdések súlyát és horderejét tekintve állani kell.

E végől szavunk egész súlyával, törekvéseink egész komolyságával fordulunk a magyar gazdaosztály azon részéhez, melynek szíve a nagy nemzeti érdek iránt dobogni meg nem szűnt, csatlakozzék azokhoz, a kik sorsát enyhíteni, vagyoni helyzetét javítani, politikai súlyát emelni s erkölcsait megtisztítani igyekeznek. Szébb, nemesebb őt magát közvetlenebbül érintő célok szolgálatába nem állhat soha. És ne feledje, hogy a csomóra kötött vesszőket gyöngye kéz zét nem töri, a megoldott kéve széthulló szálait pedig szét-szórja, semmivé teszi a gyöngye szél is.

Kelt Budapesten, február hóban.

A III-ik országos gazdakongresszus rendező-bizottsága nevében

gr. Desseffy Aurél,
elnök.

Hidegszamosi víz a kolozsvári vízvezeték részére.

(Folytatás.)

E részben a Hideg-Szamosi vízre nézve a viszonyok igen szerencsések. A mi egy-két lakoház a 12 kilométernyi hosszú völgy-szoros mentén létezik, az mind erdőközepette, a meder felett magason fekszik, nemkülönben az e szakaszon túl további 5—10 km. távolságra eső — különösen elszórt házakból álló — Magukra és Marisel községek szintén magas fensíkon terülnek el, ekként az ezen ember lakta helyekről származó szervesanyagok oly messze esnek a Hideg-Szamos medrértől, hogy mire azok, részben a talajon való átszivárgás után, részben a felszínen való továbbhaladással a vízbe jutnak, aeritíójuk és oxiditíójuk, a legnagyobb valóság szerint, már teljesen végbe ment, és ha még nem ment volna, a folyamat biztosan befejezéshez jut magában a nagy lejtésti s számtalan sellőiben egész tömegén át a levegővel keveredő folyóban, mire utóbbi az elvezetési pontjáig ért. Sőt nem hagyható figyelmen kívül azon körülmény sem, hogy a víz öntisztítási folyamata a hosszú fűzővezetékben is, a jelenlevő szabad oxigén behatása alatt, folytatást nyerhet. A Hideg-Szamos vízgyűjtő területéhez tartozó hat főbb forrásvíznek a helybeli egyetem közegészségügyi intézetében, hygienikus szempontból, végzett vegyvizsgálatai azokat kivétel nélkül egészséges minőségűeknek mutatták.

Mindezek alapján helyén való a következtetés, hogy e folyónak víze a legjobb forrásvizekkel felér és úgy, a mint van felhasználható. Maga Uffelmann mondja, hogy a kevésbé lakot hegyes vidékek folyó és patakzizei, minden javító eljárás mellőzésével, közvetlenül a fogyasztókhoz juttathatók.

Ha a Hideg-Szamos víze a tavaszi olvadásakor, a nyári záporosok után, vagy a fauszatásnál egyes völgyekben megduzzasztott víz megereztésekor, — ilyenkor is csak kisebb mértékben — megzavarodik, az abban foglalt szennyező anyag, mint csaknem kizárólag lemosott föld, anorganikus, tehát ártalmatlan, illetőleg az elenyészően csekély mennyiségű organikus részek, miután azok csupán növényi eredetűek lehetnek, szintén ártalmatlanok. Szóba jöhetnek még a Hideg-Szamos partján vezető szekérut szennyneve is. Ezen utnak mintegy két km. hosszú része a vízvezeték pontjával szemközti levő partra esik, ekként az ezen utdarabon lekerülő szennynevező részek az átellenes part mentén sodortatnak le a folyó által, míg a két km.-en túli oldalról a vízbe jutott aránylag kis mennyiségű anyagok a folyó öntisztítása által közömbösíttetnek. Egyébiránt a fővízvezető-cső felső vendégnek (zsilipek homokfogó-medencézének stb.) őrizetére s kezelésére rendelt állandó örök feladatát képezheti ezen ut tisztántartása, illetőleg a hulladékok gyűjtése és időnkénti elszállítása.

Hogy mind a mellett a vízvetéki víz még ezen ártalmatlan szennyesékektől is megtisztíttassék, célszerűnek — de egyszerűsind teljes kielégítőnek — tartom a víznek felhasználás előtti ülepítését.

Vastartalma, mely mellett az öntöttvasvezetékre veszélyes Chrenothrix nevű alga felléphetne, az elemzett hat forrásvíznek nincsen, de ha az újabb vegyelemzések ilyenek nyomait mutatnák, a bőven rendelkezésre álló esési magságából 1—2 m.-nek perme-tező eljárásra való felhasználása mellett e vastartalom neutralizálható. (V. ö. Magy. Mérnök- és Építész-Egyleti „Hetí Értéstitő” 1894. évfolyam 70-ik oldal.)

A Hideg-Szamos vízbősége és az elvezetendő víz felhasználása.

A Hideg-Szamos vízhozamát illetőleg külön mérési adatok nem állanak ugyan rendelkezésemre, azonban a vízgyűjtő területre viszonyított számítás meggyőző arról, hogy a rendelkezésre álló víz mennyisége a szükségletet legkisebb vízálláskor is sokszorosán fedezi.

Ugyanis a Gabányi-féle adatok szerint a Szamosnak Kolozsvár mellett minimális vízhozama 11, mp.-m.³ és miután a Hideg-Szamosnak az elvezetésre kitűzött ponton túl terjedő vízgyűjtő területe a Szamos Kolozsvár feletti vízgyűjtő területének 26⁰/₁₀₀-át képezi, lenne a Hideg-Szamos kérdéses vízhozamának minimális értéke 3⁰/₁₀₀ m³. Minthogy azonban a Szamos említett vízgyűjtő területének más 25⁰/₁₀₀-a, mint szántóföld, illetőleg legelő s kopár területre sz talajvízben és forrásokban oly szegény, hogy szárazabb időjáráskor a Szamos vízbőségéhez igen kevéssel járul hozzá, ellenben a Hideg-Szamosnak szálban forgó — erdős „havasi” hegységek által képezett — vízgyűjtő területe állandó forrásokban különösen gazdag, nem szenvedhet kétséget, hogy a kritikus minimális vízmenynység a 3⁰/₁₀₀ m³-t is meghaladja.

0₆ m. belvilágu csövezetekben a lentebb meghatározott esési viszonyok mellett másodpercenként 0,340 m³ viz vezethető el, ekként, ha esetleg még 0,6 m.-nél is nagyobb átmérőjű csövek felszerelésének, a vízszükséglet sokszoros fedezetet talál.

A művaj.

Kolozsvár, febr. 8.

A „művaj”-ról egy párszor volt már szó az „Ellenzék”-ben. Ha hatóságunk nem tudná, hogy mit tegyen ez ügyben, figyelmeztetjük arra a rendeletre, melyet Bécs fő- és székváros tanácsa nemrég hozott és életbeléptetett, rendelkezési jogával élve megfelelő törvény hiányában. Elrendeltetett: 1. Hogy mindazok kik vaj elárúsítással foglalkoznak, üzlethelyiségüket és esetleg sátorukat táblával lássák el, melyen feltűnő, le ne törölhető betűkkel legyen felírva mit árulnak: igazi vajat vagy művajat? A ki egy helyiségben mind a kétféle vajat árulja, tartozik a helyiség két külön részében helyezni el az egyiket s a másikat s a művaját külön s az igazi vajat szintén külön táblával jelölni s ezen egyiknek is s a másiknak is az árát kiírni; ugyanez teendő bármiféle zsiradékra tisztán kiírva, hogy műzsír. 2. A művajakat csak téglalaakú darabban szabad forgalomba hozni és minden darabra láthatóan reá kell legyen nyomva: művaj, még pedig oly módon, hogy a szó betűi az egész darab hosszán elosztva legyenek. 3. A rendelet 1. év január 1-én lép életbe Bécsben. Ellenőrzésére a piaci hatóság — Maoktanut — bízott meg; áthágóira 200 frtig terjedő pénzbírság, vagy 14 napig terjedő fogház szabható.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, február 8.

— **Időjárás.** Az ólmos eső különös ismertető jele, hogy a mint leesik, rögtön megfagy, mi által a nem éppen veszélytelen sikkaszt okozza. A ki még nem látott ólmos esőt, az tegnap este láthatott s ha úgy tetszett, meg is ismerkedhetett annak felette kellemes utókövetkezményeivel. Az eső különben még ma is tart, de már nem ólmos, hanem lukcos.

— **Szilági Dezső** volt igazságügyminiszterhez a kolozsvári ügyvédi kamara akövetkező bucsúiratot intézte: Kegyelmes ur! Polyó évi január 26-án tartott közgyűlésünk egyhangu határozata következtében vagyunk bátrak Nagyméltóságodhoz igazságügyminiszteri széke elhagyása alkalmából ezt a tiszteltteljes bucsúiratot intézni. Lelki gyönyörűséggel kell konstatálnunk, hogy mióta sorsa intézését nemzetünk újból kezébe vette, igazságügyünk fejlesztésére és felvirágztatására volt igazságügyminisztereknél közül aránylag rövid idő alatt senki annyit nem tett, mint Nagyméltóságod, ki nagyszámu törvényjavaslataival s az azokban foglalt bölcs intézkedésekkel mondhatni korszerűtlen alkotott a z a s z á g u g y n k történetében. — Ha általános ohajtásnak megfelelő sikeres működése dacára is Nagyméltóságodnak miniszter-székéből váratlanul ki kellett szállnia, ebben bizonyos tragikai fordulat nyilvánul, mely azoknak a titánerejű hőseknek kitűzelmét szokta követni, kik eszményi cél felé törekvésükben eget ostromolva felsőbb hatalommal ütköznek össze. — Kifejeztük azonban, hogy bámulatos alkotásainál s hervadhatatlan érdemeinél fogva Nagyméltóságodat hazánk legnagyobb fiai közé sorozzuk s minisztersége emlékét a legmélyebb rokonszenvvel és hálás kegyelettel fogjuk szívünkben megőrizni. Az ügyvédi kamara Kolozsvárt 1865 febr. 6-án. Haller Rezső elnök. Kóváry Mihály titkár.

— A „Diákbal”-rajgyek váltathatók holnap, szombaton d. e. 8 óráig a Központi (Nagy Gábor féle) szálloda 1. em. 9. sz. szobájában, este a pénztárnál. Személyjegy ára 1 frt, 50 kr. családjegy 3 személyre 4 frt, 4 személyre 5 frt. Karzat és ablakjegy 1 frt. A tánc kezdete 8 órakor,

— **Színház.** Tegnap este „Antonius és Cleopatra” került színpadra Jászai Mari asszonnyal tele színház előtt. A művésznőnek a zenekarból egy szép virágcsokrot és babérkoszorút nyújtottak fel. A közönség pedig felvonások után zajos tapsokkal hívta a lámpák elé.

— **Ingyenes előadás.** Az iparos segédmunkások képzésére szervezett kolozsvári helyi bizottság 1895. évi február hó 10-én (vasárnap) délután 3 órakor a városház nagy termében rendezi X. ingyenes előadását. Előadást tart: dr. Lázár Gyula: „A felfedezés utazásai s azok hatása a kereskedelemre.

— **Szomorú jelentés.** Kovács Ede és neje szül. Enyedi Erzsébet, gyermekei: Piroksa, Eduska és Erzsike; Kovács Kálmán, szomoruan tudtadják, hogy szeretett atyjuk, illetve nagyatyjuk Kovács Péter kereskedő folyó é. február 7-én délután 1¹/₅ órakor, hosszasa szenvedés után, élete 72-ik évében, végegyengülésben elhunyt. Földi részei folyó 9-én délután 3 órakor fognak, az ev. ref. egyház szertartása szerint, a Bácsi-ut (Herczegovinai ut 3 ik Czako-féle villából) az ev. luth. sir kertbe helyezni. E végtisztesség tételre az elhunyt rokonai és jó ismerősei szomoruan meghívotnak. Áldás emlékére! Kolozsvár, 1895. február 8.

— **Nyilvános köszönet.** A mensa academica alapítókéjének egy jégünnepély megtartása által gyarapítására megalakult rendező bizottság kellemes kötelességet teljesít, midőn azoknak, kiknek szives áldozatkészsége s közreműködése által az ünnepély megtarthatása és annak sikere biztosítva volt, e helyen is hálás köszönetet fejezi ki. Köszönet illeti mindenek előtt a korcsolyázó-egyletet, melynek áldozatkészségéből a jégpálya teljes díjtalanul adatott a bizottság rendelkezésére. Házi ezredünk parancsnoksága a katonazenét a játékonnyozó célra való tekintettel díjtalanul engedte át. Köszönet illeti a nemzeti színház intendánsát Béli Ákos gróf ur ó méltóságát, a színház alap ruhatarának rendelkezésére bocsátásáért, nem különben Ditrői Mór szinagazgató urat, ki a díszleteket, színházi ruhatarát és reflektorát ugyancsak díjtalanul volt szives átadni. Mindenek felett hálás köszönettel tartozik a bizottság Vendei Ferenc színművész urnak a Hőféherke szives művészi elrendezéssért. Ugyancsak köszönetet fejezi ki a bizottság Terkál Béla nemzeti színházi fődrász urnak, ki nem csak, hogy díjtalanul engedte át a szükséges álhajakat és szakállakat, de saját személyében volt szives azok feltevése körül fáradozni. Fogadják újból is a bizottság hálás köszönetét. A jégünnepély rendező bizottság f. hó 7-én tartott ülése határozatából. Hunwald Lajos b. főtitkár.

— **Nyilvános számadás.** A mensa academica javára folyó hó 3-án rendezett jégünnepély összes bevétele volt 644 frt 20 kr, összes kiadás 217 frt 92 kr, tiszta jövedelem 427 frt 89 kr, mely összeg a mensa-academica bizottság pénztárosának átadott. Felülfizetni szíveskedtek: Breiner Géza 1 frtot, N. N. 10 kr, N. N. 10 kr, N. N. 5 kr, Keresztesi Béla 60 kr, Fülöp Katica 30 kr, dr. Ápáthy István 5. tanár 8 frt 60 kr, dr. Meltz Hugó egyetemi tanár 2 frt 90 kr, N. N. 30 kr, X. y. 30 kr, A. L. 60 kr, Ugron Miklós 2 frt 50 kr, N. N. 30 kr, N. N. 60 kr, N. N. 10 kr, N. N. 60 kr, X. y. 50 kr, N. N. 20 kr, X. y. 25 kr, N. N. 10 kr, összesen 20 forintot. Fogadják a nemes-szívű adakozók a bizottság hálás köszönetét. Kolozsvárt, 1895. febr. 7-én. László Ferencz r. biz. pénztáros.

— **Orgyilkosság** egyik áldozata. Tegnap lapunkban említettük azt az orgyilkosságot, a melyet Sárkány közűsége közelében elkövettek. Mint levelezőnk újabbán írja, az egyik székely tegnapelőtt éjjel meghalt a fogarasi kórházban. A másik élete élethalál között lebeg. Az orgyilkos kézre kerítéséről adatok még nem érkeztek.

— **Az új metropolita esküje.** Dr. Mihály Viktor, az új balázsfalvi gör. kath. metropolita, már két hete Budapesten időzik, azon ügyek elintézésé végett, melyek a balázsfalvi érsekségre vonatkoznak. Csütörtökre, e hó 7-ére volt kitűzve a nap, melyen az előírt esküt le fogja tenni ő felsége kezébe Bosban. Onnan egyenesen Lugosra fog visszaterni.

— **Az öt- és ötvenforintosok bevonása.** Lukács László pénzügyminiszter rendeletet bocsátott az összes állampénztárokhoz, hogy az öt- és ötvenforintos bankjegyek kiadását szüntessék be.

— **A Margitsziget ügye.** A főváros közgyűlése 139 szóval 124 ellen elhatározta, hogy a Margit-szigetet nem veszi meg. Ez ellen az abderai ellen felebeztet jelentettek be s reméljük, módját lehet még találni, hogy a főváros közönségét s szükségjűség s a privát spekulációt ne üthesse el ily kitűnő akvizíciótól.

— **Uj Kisfaludyesták.** A Kisfaludy-Társaságban szerdán töltötték be a két üresedésben levő tagsági helyet. Négy jelölt volt összesen: Jakab Ödön, Radó Antal, Rákosi Viktor és Szomaházy István. Miután Gyula Pál szokás szerint az alapszabályokat fölolvasta, összeszedték a szavazólapokat. — Mindjárt az első szavazás eredményes volt. Beadták összesen 31 szavazatot. Ezek közül Radó Antalra esett 19, Jakab Ödönre 18, Rákosi Viktorra 17. Így tehát Radó Antal

és Jakab Ödön a Kisfaludy-Társaság rendes tagjaivá lettek.

— **Salamon Ella tragédiája.** Neukom ismeretes ügyében — mint levelezőnk írja, — a nyiregházi törvényszék folytatja a vizsgálatot s eddig azokat hallgatták ki, a kik jelen voltak a szerencsétlenül járt fiatal leány holttestének felboncolásánál. A vizsgálat befejezése után az ügyész Neukom mérnök vád alá helyezését fogja indítványozni.

— **Ratiu családja vizsgálat.** alatt. Az oláh „mártírság”-ban úgy látszik nemcsak férfiaknak, hanem nők is lesz része. A szegedi államfogházban tölő Ratiuhoz ugyanis nemrégiben államellenes iratokat csempésztek be s e miatt Ratiu feleségét és leányát, Dorinát vonják felelősségre, mint a kikkre alapos gyanú árul. Pap István dr. oláh ügyvéd már is el utazott Kolozsvárról, hogy a Segeden lakó Ratiu családjának védelmét elvállalja.

— **A vajda-hunyadi Napolen.** Egyik aradi divatkereskedés beállított egy magyar ruhás, középosz alak czilinderben:

— Kérek menyasszonyi ruhát!
— Talán a kedves leányának?
— Nem! A királynénak,
— Kihez legyen szerencsénk?
— Szics Péter vajda-hunyadi harminczadik Napolen király vagyok!
— Igen örülünk a szerencsének.
— Igen! Eljöttem Aradra nősülni. Ajánljon egy királynénak való asztróni.

A kereskedők e társalgás után tisztában voltak, hogy kiél van dolguk. S mivel az aradi szép asszonyok között egy sem akadt, a ki hajlandó lett volna fejére tenni a XXX-ik Napoleon által felajánlott császárnői koronát; de meg a rendőrség is beleavatkozott a dologba, a világ urát haza zsupolták illetőségi helyére.

— **Nagy hózivatarok.** Rendkívüli hóesésről ad hírt egyik bethleni levelező Távirata szerint a múlt éjszaka kezdett esni a hó s reggelre embermagasságot ért el. Az emberek az ablakon másztak ki, hogy a kifelé nyíló ajtóktól el a havat eltakarítsák. Városok egész hosszu kocsisorral reketek el az uton. A Beszterce, Deés, Zilah és Kolozsvár felé eső vasuti vonalakon szintén nagy forgalmi akadályokkal küzdenek. Fiuméből jelentik, hogy a Magyar Államvasutak forgalma ott már tíz nap óta szűnhet. A legtöbb állomáson a hó métermagasságban fekszik. — Rómából jelentik, hogy a szomszédos falvak teljesen izolálva vannak mert az összeköttetés Rómával a nagy hó miatt lehetetlen. A lakosok már élelmiszerekben is szűkölködnek.

— **Nyolcz gyermek halála.** Megrendítő szerencsétlenség híre érkezik a nyavaadt kikötőből. Nyolcz gyermek játszadozott ott a jégben a mely egyszerre beszakadta lábait alatt. Minthogy már este volt és erős északi szél fűt, megmentésről szó sem lehetett, és így valószínű, hogy mind a nyolcz gyermek meghalt.

— **Elmés válasz.** Abban az időben, a mikor Nagy Napoleon még csak tüzérhadnagy volt, egy külföldi tisztel való beszélgetése alkalmával az idegen tiszt így szólt: — Az én honfitársaim csupán a dicsőségért harezolnak, míg a francziák egyedül a pénzért.

— Önnek igaza lehet. Mindenki azért, annak az elnyeréseért harcol, a mije éppen nincsen.

— **Melyik kié.** Nagybecskereken olyan eset történt a napokban, mely míg egyrészt valósággal tragikomikus hatással volt az egész városra, hol még ma sem beszélnek egyéről, másrészt oly bonyadalomra szolgáltatott okot, melynek megoldásához egy újabb Böles Salamonnak kellene. Egyik derék uriaszszonyhoz ugyanis a golya nom egy, hanem egyszerre két piczi babával állott be. A boldog anya röviddel aztán arról értesül, hogy egyik szomszédnéjához ellátogatott a golya és ott egy kis fiút hagyott emléklül. A kinek mamájának az a különös gondolata támadt, hogy férjével azt fogja elhitetni, hogy egyszerre három aprósággal ajándékozta meg őt és áthozta a szomszédné újszülöttjét is. A hazatérő papát három gyermek egyhangusvítása fogadta, de ő bizony egy cseppet sem örült ennek. A szomszédné persze nemsokára visszakérte a gyermeket, de őh jaj! az asszonyok közül egyik sem tudta felismerni, hogy melyik gyermeket kell az idegen mamának visszaadni. Ott tehát most „három fiú sir magában”. Nagybecskerek városi tanácsa pedig nagy díjat készűl kitűzni annak az ujkori Salamonnak a megjutalmazására, a ki el tudja dönteni, hogy melyik kié?

— **A világ vége.** A föld elpusztulásáról már igen sok tudós mondta el véleményét. Buffon szerint a föld lakói 90.000 év múlva meg fognak fagyni, mert a földgolyó kihűl. Ezt a felfogást találja meg Madách Ember tragédiájában is. Gruithuisen éppen ellenkezőleg azt állítja, hogy a melegség lesz a föld pusztulásának oka. A föld anyaga belől is teljesen meg fog szilárdulni, aztán meggyullad. A lángban álló föld egy millió esztendőig fut a nap körüli kitéve a nap előbe fog hullani. Dr. Olbers vízbefulladás jósol a földnek. Szerinte egy üstökös csillag nyomása által a föld vízet mind magasabba fogja szorítani s így a föld saját tengereiben fog elmerülni 220 millió év múlva.

— **Füddön.** Az orvos aijtáján titrelmetlenül csöngetnek.

A szolga kinyitja az ajtót.
— Bocsánat, de az orvos ur nagyon el van foglalva...

— De kérem...
— Megengedem, hogy halálos beteghez hívják, de este 8 óra előtt semmikép sem mehet.

— De hiszen nem beteghez hívom. Visztpártúra a gyógyszerész urhoz.
— Hát miért nem mondta mindjárt... Azonnal ott lesz...

— **A végzetes kendő.** Pozsonyi levelezőnk a következő különös esetről értesít lapunkat: Schmied Antal omnibusz-kocsis tegnapelőtt reggel sietve felöltözött, hogy a vasuti állomáshoz hajtasson. Már kilépett az udvarra, a mikor érezte, hogy nagy a hideg s azért visszatért, s a feleségétől valami meleg kendőt kért a nyakára. Az asszony soká keresett egy vörös pamutkendőt, s nem birt rátalálni. Végre is kendő nélkül ment el a férj. Utána az asszony is elment a gyárba dolgozni s csak este tért haza. A mint a szobába lép rettenetes látvány tárult eléje. Az ajtón szemébe tűnt a soká keresett vörös kendő, de egyuttal a férje is, aki az előkerült kendőre felakasztotta magát.

— **Levélbélyegek kurzusa.** Londonból írják, hogy ott a napokban érdekes levélbélyeg gyűjteményt árvereztek el. E alkalommal az oldenburgi 2 garasos bélyegek első kiadásu példányát 5 guineával, két darab három filléres régi szász bélyeget 190 forinttal, a 3 lírás sötétsárga toscanai bélyeg egy darabját 500 forinttal fizették meg. Legjobbán fölverték az árát egyrózsaszínű, használatlan, 4 pencés ceyloni bélyegnek, a melyt nem kevesebbet, mint ezerháromszáz forintot adtak. 472 eladott bélyegjegyekből összesen 26,120 frt folyt be.

— **Japániai győzelme.** A szombaton mekezdett ágyuharcot még vasárnap is folytatták és a japánok ismét a chinai flottára irányozták a keleti és nyugati erőkök ügyeit. A chinai flotta még visszazonzta a tüzelést. A szárazföldön a japánok a chinaiak által még tartott nyugati vonalakat támadták meg és a chinaiak végre nagy zűrzavarban vad futásnak eredtek, miközben cserbehagyták fegyvereiket és hadikészletüket. Még vasárnap az összes szárazföldi ütlegek a japánok kezébe kerültek és erre megkezdődött a támadás maga a város ellen. De Wei-hai-Wei anélkül, hogy csak egy puskalövést is tett volna, megadta magát. A helyőrség még hétfőn reggel megszőkött és a város polgárai készségesen megnyitották a kapukat a japánok előtt. Másnap a chinai hadihajók tüzelést kíséreltek meg a szárazföldi erőkökre. A chinaiak maguk stílyeztettek el részben, részben pedig elégették, saját kisebb vízi járműveiket, melyek még a kikötőben voltak. Az erőkök erős tüzelése Vaeara a chinai hajóráj még nem adta föl hadállását. (N. Fr. Pr.)

— **Uj fölfedezés az időjárás terén.** Miután az idő ebben az esztendőben sehogys sem akar a barometer higanyoszlopa szerint igazodni, egy vidám német „tudóstársaság” a közönséges, megbízhatatlan barometer helyett egy nagyon megbízható új időjóst talált föl. Az új találmánynak nagy előnye a többek közt szerföldi olcsósága is. Az egész „készülék” egy egyszerű kötél, a mely a következő „csalhatatlan” jelekkel mutatja az idő változásait:

1. Szép idő — ha száraz a kötél;

2. Eső — ha a kötél nedves;

3. Változó — ha a kötél egyszer száraz, másszor nedves;

4. Szél — ha ide-oda lóbálódik a kötél;

5. Fagy — ha a kötél megfagyott.

— **Az „Elbe” egy utasa.** Az „Elbe” hajó oly szerencsétlenül járt utasairól napról-napra érkeznek a tudósítások, melyek arról számolnak be, hogy különböző helyeken ismét kifogtak a vízből egy-egy holttestet, a melyről kiderült, hogy az „Elbe” valamelyik utasáé. Ma Lovestoftból érkezett ilyen távirati tudósítás. A holttestet egy halászbárkában találták. A zsebében levő okmányok arra engednek következtetni, hogy az Hartmann Ferenc zeneigazgató, vagy pedig Peschender főpinczér. A „Lloyd” lovostofti ügynöke és a német konzul azt állítja, hogy a holttest Peschender-é. A zsebében különben több Hartmann névre szóló levelet találtak s ebből azt következtetik, hogy a „Lloyd” ügynöke tévedett.

— **Veszélytelen utazás a tengeren.** Az Elbe katasztrófájából kifolyólag szakember oda nyilatkozott, hogy csak akkor lesz a személyek életének biztosa a hajónkon, ha az eddigi szokástól eltérőleg a hajók nem fognak árut is berakározni. Szerencsétlenség esetén ezen áruk sulya okozza a hajók gyors süllyedését. Így az Elbe is körülbelül 80.000 mmázsa, vagyis 4000 tonna árut szállított. A tisztán személy szállításra berendezett hajók belsejé több szakaszra kell osztani s két egymástól légmentesen elzárt helyiségben felállítani a hajó gépeit, a mely nem egy, hanem két csavart hajtásúnak. Igaz, hogy az áruk szállításának felhagyásával a személyszállítás drágulna, de végül is szívesen megfizetnek a magasabb árakat is azok, a kik veszély nélkül kívánnak utazni. Valószínű, hogy legközelebb egy élelmes vállalkozó készített új tisztán személyszállításra berendezett gőzöst.

IRODALOM.

A székelyföld. Ily czimű lézagptóló munkára bocsátott ki felhívást az Erdélyi Kárpát-egyesület. A nagy díszmunka az Erdélyi Kárpát-Egyesület milleniumi kiadványaképpen dr. Hankó Vilmos tollából fog megjelenni a folyó év végére, vagy a jövő év elejére.

A munka tulajdonképeni czélja: megismertetni a természetkedvelő magyar közönséggel Csik-, Háromszék-, Maros-Torda- és Udvarhelymegyéknek földjét, azt a földet, mely egyesíti magában minden ország táj és természeti szépségeit, megismertetni ásványait, közeit, rendkívül érdekes flóráját, faunáját, bányászata, bemutatni természeti ritkaságait, megismertetni beláthatatlan őserdeit és mindazt, mit az őserdők magukban rejtnek, kincseket érő, csodátevő ásványvizeit, fürdőit, hóföhér márványhegyeit, havasvilágát stb.

A munka népszerű természettudományi munka lesz, a tudományos munkák száraz, csak a szakemberek által megemészthető előadása nélkül. A tájszépségek, természeti nevezetességek, fürdők, városok stb. kiváló művészek által rajzolt képekben is be lesznek mutatva.

A 20 iv terjedelmű, diszes vászonkötésű munkának megrendelési ára 2 forint. Bolti ára magasabb lesz.

A minden ízében magyar szellemű könyvre az előfizetési pénzek postautalványon, a gyűjtőiknek pedig természetesen levélben márcz. végéig az E. K. E. főtitkári hivatalához küldendők Kolozsvárra.

Minden megrendelő előfizetési díja az „Erdély” c. folpóirában nyugtáztatni fog. Az „Unitárius Közlöny” legújabb februári száma megjelent dr. Brassai Sámuel és Boros György szerkesztésében. A fűzet első lapján Aranyosrákosi Székely Sándor arczképe látható, kiről B. Gy. irt egy rövid tanulmányt, különösen egyházi énekes könyvét méltatván e helyen. Ugyanitt megemlítjük, hogy legújabbán Aranyosrákosi Székely Sándorról Heinrich Gusztáv is megkezdett egy hosszabb tanulmányt az „Irodalom történeti Közlemények” legújabb számában. — Az „Unitárius közlöny” legújabb fűzetéből kiválóan érdekesek és még a Bálint Gábor egyetemi tanártól fordított tanulmányok.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék” eredeti távirata.)

Országgyűlés.

Budapest, febr. 7.

A képviselőházban ma az igazságügyi tárca költségvetését tárgyalták.

Szilági a tárgyalás folyamán **fel fog szólni**, azért az elnökséget Berzeviczy alelnök vette át.

Erdélyi igazságügyminiszter előadta programját, melyben az előbbi kormány összes igazságügyi tételeit fentartja.

Kemény Pál br. a függetlenségi párt követeléseit adta elő.

Issekutz különösen a Pesti Napló legutóbbi törvényszéki tárgyalása ügyében szóltott és Zsitvay törvényszéki elnök erőszakoskodásával foglalkozik.

Ugron Gábor Zsitvayra közbekiáltotta: „Az aszöldi javító-intézetbe kell küldeni.”

Beszélt még Issekutz képviselő. Végül határozati javaslatot adott be a saját törvény módosítására.

Beszéltek még Horváth Gyula és Sághy Gyula képviselők.

Képviselő választás.

Budapest. február, 8.

A csáktornyai kerületben tegnap este 9 órakor fejezők be a választást. Megválasztatott **Wlassics Gyula kultuszminiszter 1280 szavazattal Major néppárti 1220 szavazata ellen.**

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kolozsvárt, 1895. szombat, február hó 9-én.

Jászay Mari utolsó vendégfölléptével:

S A P P H O.

Felolós szerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Segédszerkesztő és kiadó laptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

Nyilttér.

A 3-0

osztrák földhitel sorsjegyek f. hó 15-én

és az

1874-ik BÉCS városi sorsjegyek Márczius hó 1-én tartandó huzásaihoz igérvények kaphatók

a Magyar Leszámitoló és pénzváltóbank erdélyrészi fiokosztálya banküzletében.

Belközép utca 8 szám.

2—3

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank részvénytársaság

(Főtér 2. szám.)

1.200.000 korona teljesen befizetett alaptőkével.

(Alakult 1894. évi deczember hó 23-án a régibb pénzüzetek egyesüléséből és a Pesti Hazai Első Takarékpénztár hozzájárulásával.)

A társaság üzletkörét képezi:

92. (2—9)

- A) Pénzmeneknek kamatozás végett való elfogadása:
1. betéti könyvekre,
 2. pénztárjegyekre,
 3. folyó számlára.
- B) Zálogköcsönök adása és vétele értékpapírokra, arany- és ezüstpénzekre és ingóságokra.
- C) Váltók, utalványok és egyéb jelzálogilag, vagy más módon biztosított követelések leszámlálása és visszaszámlálása.
- D) Értékpapírok, arany- és ezüstpénzek vásárlása és eladása saját és idegen rővásra. Pénzváltói üzletek folytatása.

- E) Folyó számla és nyílt hitelek engedélyezése fedezet mellett.
- F) Állami és egyéb nyilvános köcsönökben való részvétel.
- G) Köcsönök adása:
- a) telekkönyvezett ingatlanokra;
 - b) törvényhozási, kormányi, illetve hatósági jóváhagyás mellett lekötött országos, törvényhatósági vagy községi javadalmak és jővedelmekre;
 - c) közhasznú művek vagy munkálatok keresztülvitelére, törvény által biztosított elsőbbségi jog vagy állam jóállás, vagy a behajtásnak az állam, illetve hatóság által való biztosítása mellett.

Kolozsvárt, február 4. 1895.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Hirdetmény.

Az elnökletem alatt álló magyar kender- és len-ipar részvénytársaság **Maros-Ludason** egy **kender-beváltó és kikészítő gyárat** szándékozik felállítani az esetre, ha legalább 500 kataszt. hold termelési terület öt évre az érdekelt gazdákönzség által biztosítottatik.

Az olasz vetőmagot beszerzési áron előlegkép mi adjuk.

Egy kataszt. hold középérték mellett száritott állapotban 40—45 mm. kender-köröt ad, melyet a maros-ludasi telepen 2 frt 30 kr. mellett váltunk be.

Át lehet a kender-köröt adni bármelyik vasuti állomáson is. Ez esetben azonban m. mázsánként szállítási költség fejében a 2 frt 30 kr. egységárból következő összegeket vonunk le: Maros-Ludastól 1—20 kmtr. távolságra 10 krt, 21—40 kmtrre 14 krt, 41—60 kmtrre 18 krt, 61—80 kmtrre 22 krt, 81—100 kmtrre 26 krt, 101—120 kmtrre 30 krt.

Felkérem azokat a tisztelt gazdákat, kik részünkre termelni óhajtanak, hogy ebbeli szándékukat velem (Budapestre, Nádor-utca 20. sz. alatt) **f. évi február hó 20-ig** a termelési holdak jelzése mellett közölni méltóztassanak.

Tisztelettel:

B. RUDNYANSZKY JÓZSEF.

93. (1—3)

H I R D E T M E N Y.

A tordai „népbank szövetkezet”
rendes évi közgyűlését

1895. évi február hó 17-én d. e. 9 órakor
tartandja meg saját üzlethelyiségében,

melyre a törzsbetéttel bíró részvényesek tisztelettel meghívának azon megjegyzéssel, miszerint a gyűlésen részt venni kívánók a gyűlést megelőző két napon, u. m: 1895. évi február hó 15. és 16. napjain d. u. 3 óráig a szövetkezet üzlethelyiségében működő és az igazolványokat kiadni jogosított bizottsághoz törzsbetéti könyvecskéiket bemutatni kötelesek.

96. (1—3)

T Á R G Y S O R O Z A T:

1. Az igazgatóság és felügyelő választmány jelentése az 1894-ik üzletévről s ezek alapján
2. A zárszámadások és vagyon-mérleg megállapítása s a felmentvény megadása.
3. Négy igazgatósági tag megválasztása.

Torda, 1895. évi február hó 6-án.

Az igazgatóság.

TÜZIFA.

Kitűnő minőségű száraz tölgyfa,
Kolozsvárra házhoz szállítva, hosszú ölenként
17 frt 50 krral,
tömeges átvételnél árkedvezményvel.

Megrendelhető:

Szakáts Miklós ispánnál,
Gyaluban.

52. (9—x)

A bécsi nemzetközi élelmészeti- és hadsereg ellátási kiállításon
„Wien-Retunde 1894” kitűntetve!

BODOKI

„MATILD-FORRÁS”

kristálytisztá égvényes vasas savanyúvíz.

Verszegénységen alapuló betegségeknek, a gyomor és az idegrendszer bántalmánál és női bántalmaknál megbecsülhetlen gyógyhatású kellemes ital!

Legfelségesebb ízű „borvíz” — a maga nemében páratlan hatású „gyógyító víz”!

Elsőrangú aczél-forrás!

a melynél tisztább, egészségesebb és kellemesebb, de mindenekelőtt olcsóbb ásványvizet képzelné sem lehet.

Egy literes üveg víz ára üvegcserelessel 10 krajczár.
10 üveg, vagy nagyobb mennyiség vételénél megfelelő árkedvezmények.

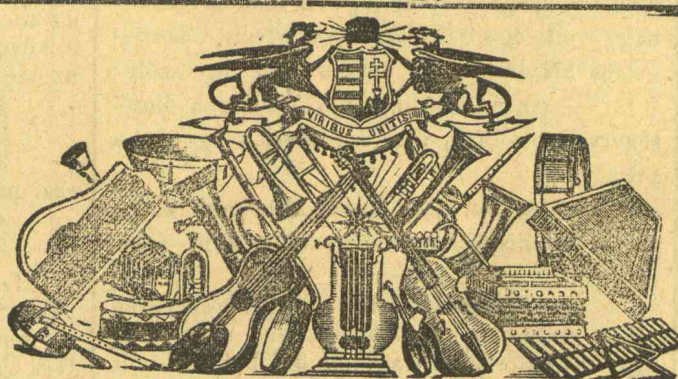
Kolozsvárt főraktáron:

SEGESVÁRY és TÁRSAI uraknál.

Tisztelettel:

GYÖRGY JÓZSEF, a forrás kezelője.
925. (35—x) (Háromszékmege) BODOKI (Háromszékmege).

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

STOWASSER J.

cs. és kir. udvari és hadsereg szállító, hangszergyáros,

Budapest, Lánchíd-utca 5. sz.

Saját gyártmányú fuvó-, vonó- és ütőhangszerek, kitűnő hangú cimbaimok és azok alkatrészeiről nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Tűzoltói, községi és más egyesületi zenekarok felszereléséhez szükséges fuvó- vagy vonó-hangszerek a legolcsóbb árban és legelőnyösebb fizetési feltételek mellett szállítanak.

Elpusztíthatatlan erős orgo-ha hangú Harmonikáról külön árjegyzék kérendő.

Hangszerek és Harmonikák javítása legolcsóbb árban eszközöltetnek.
85. (2—10)

K ö z s é g i d o b o k.

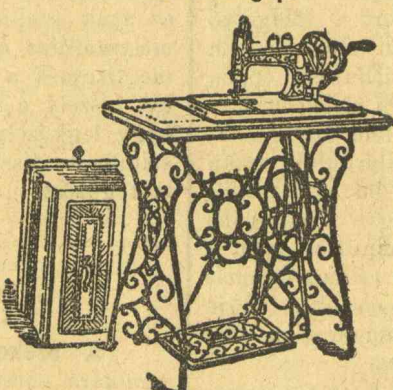
Első magyar VARRÓGÉPGYÁR-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG Budapest.

Évi gyártási képesség 25.000 darab varrógép.

Tisztviselő-telep, Szapáry- és Villám-utca között.

A hazai ipar diadalma.

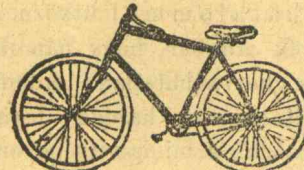
Évi gyártási képesség 5000 darab kerékpár.

ADRIA
VARRÓGÉPEK.

Magyarország egyetlen
varrógép- és kerékpár-
gyára saját butorgyár-
tással és vasöntődével.

ADRIA
KERÉKPÁROK.

1894. évi Első osztályú állami érem: Országos tanszerkiállításról Debreczenben.
1894. évi Első osztályú állami érem: Országos tanszerkiállításról Debreczenben.
1894. évi Első osztályú állami érem: Országos tanszerkiállításról Debreczenben.

11. (6—8)

Kapható minden elsőrangú varrógép- és kerékpár-kereskedésben.

Oly helyekről, ahol még nem találhatók, megrendelések közvetlenül a gyárhoz intézendők. — Árjegyzék kívánatra bérmentve ingyen.

Kapható: Boér Sándor örökösainél Kolozsvárt.